O bir çağdaş yenilgi... O bir alacakaranlıktaki ülke... O bir hipodrom canavarı... O bir rakı şişesinde balık... O bir Ankara yalnızı... O bir baba... O bir şair... O bir Ahmet Erhan... Erhan Bozkurt'la dertleşti...

Dünyaya Bir Yara Bandı Gibi Uzanan Bu Canım Ülkede "Diğer" Olmak "Değer" Olmaktır

Son günlerde özellikle evdeyken kendi kendime konuştuğumu fark ettim. Belki de uzun zamandır olagelen bir durumdu bu. Evimde bir ayna bile yok. Böyle zamanlarda kendimi bir sahnede çırılçıplak yakalanmış gibi hissediyorum. Yalnızlığın da konuşkan bir tarafı var demek ki. Eskiden köpeğim vardı, onunla konuşurdum; şimdiyse söylediklerime kulak kabartan bir nesne bile yok.

Şu gördüğün barınağı bulana kadar göbeğim çatladı. Şu sokağın adını aklımda tutmak haftamı aldı (Hınıs). Hınıs'ın hangi ilin ilçesi olduğu üzerinde kesin bir bilgiye sahip değilim. Erzurum'un, diyorlar. Haritam yok ki açıp bakayım. Burada öğrendiğim ilk şey ise, hiçbir bakkalın içki satmadığı ve ekmeğin ellibin lira olduğu. Sokakta hayat sabah altıda başlıyor, akşam altı-yedi gibi sona eriyor. Aradaki zaman boşluğunda sokak köpekleri karların üzerinde komando eğitimi yapıyorlar. Sokağın hemen yanından bir uçurum gibi İncesu vadisi başlıyor. Mersinli geçinirim ama, babamın iş yüzünden deplasmana çıktığı bir yılda ben bu görünen İncesu'da doğmuşum. Burada bir fotoğrafımı çek, belki arap çıkar.

Beni artık şair olarak kimse tanımıyor gibi bir duygu var içimde. Özellikle son on yılda biraz fazla saklandım galiba. Oysa daha yirmili yaşlarımda sokakta beni gören Celfinler (celfin ne mi... civcivin -yahu buna da cülük derler bizim oralarda- büyüğü, pilicin küçüğü anlayacağın) evet celfinler çığlıklar atarlardı. Şimdiyse o tür halüsünasyonlara girecek yaşı çoktan geçtim gibi geliyor bana. Aslına bakarsan ben hep kırk yaşındaydım. Önümde ardımda sağımda solumda kalan her şeyi bu noktada sobeliyorum. Yeterince yaşlandım, ama hiç olgunlaşmayacağım. Eşeğimin bir terkisinde kitaplarım, öteki terkisinde aldığım ödüller var. Terkidekilerden mi, yoksa eşekten mi kuşkuluyum, gerçekten bilmiyorum. Ama kuşkuluyum. Cemal Aga (Süreya) demişti ki bir gün bir masada otururken; "Ula Ahmet, üç-beş aylığına Fransa'ya gitmiştim, döndüğümde bir de ne göreyim, unutulmuşum!". Şimdi Öküz'de yazıyorum ya, kahvedeki yeniyetme kırkayaklar yanaşıyorlar, abi sen neymişsin ya, makamında. Süpürgenin sapını kaptığım gibi en yakın kitapçıya kovalıyorum. Çoğunlukla kitaplarımı bulamıyorlar. Ya çok satıyorum ya da depo farelerine yem oluyorum; bilmiyorum, bilemeyeceğim. Bildiğim tek şey, çok "hasis" bir okuyucu tayfam var. Bende bile olmayan kitaplarımı ele geçirmek için yalvardığımı, yine de pis bir bakışla karşılaştığımı hatırlıyorum.. Kitapların üstünde mi yatıyorlar ne?

İlk kitabım olan Alacakaranlıktaki Ülke'nin zannımca bir öncülük misyonu vardır. Olumlu-olumsuz çok şey yazıldı hakkında; sonuçta sağa da sola da yaranamadı o kitap. Kolaj tekniğiyle okudu herkes, işine geldiği gibi yorumladı. Sosyolojik boyuta hemen hiç girilmedi. Bir sabah uyandım, baktım ki "meşhur" olmuşum; hepsi bu..

Hep tek bir şiiri yazdığıma inandım. Öğretmenin verdiği tek ayak üzerinde durma cezasını, ayak değiştirerek kötüye kullanmadım. Ama benim de o tek ayağımın eni enine, boyu boyuna uymayan beş tane parmağı vardı. Birilerinin kendini tekrar ediyor, dedikleri şey, aslında o beş parmağın birbirine sürtünmesi, o ilişki. Hayat boyu tek bir şiiri yazdığını söylemek, aslında büyük bir iddiadır. Bunu ilk defa söylüyorum, örneğin **Ölüm Nedeni: Bilinmiyor**'un "başparmak" olduğunu çok az insan farketti; o şiirin değişik bir boyuta taşındığını. Alacakaranlıktaki Ülke, ayaktaki işaret parmağıydı, o kadar. Hala o kitaba takılıp kalanları anlamıyorum. Şiirin gençliğin verdiği saflıkla yazıldığına ise hiç mi hiç inanmıyorum. Altıncı parmağı arıyorum şimdilerde. Bulamazsam cezam tamamlanmış ve sınıftaki sırama bir daha kalkmamak üzere oturma zamanım gelmiş demektir. Ben teneffüse çıkmayı da sevmem ayrıca.

Özellikle son kitaplarımın adamakıllı "alkol" koktuğu doğrudur. Şiirin hayatla birebir ilişkisi olduğuna inanlardanım. Hayatımda alkolün elbetteki hallice bir yeri var; ama senden-ondan- şundan fazla olduğunu sanmıyorum. Şiirde sevimli bir mizansen sanki. İnsan kendini ille de bilmem neresini açarak mı teşhir eder? Ayrıca saklayacak bir şeyim yok, daha önce de söyledim, "kişisel" bir şiir benimkisi; bireysel bile değil. Şişeyi paltomun iç cebine saklayıp gizliden gizliye hortumlamak yerine, masaya vurarak içiyorum. Rol kesiyorum belki de. Örneğin üç ay ağzıma içki sürmem, okurum, yazarım; ama öyle bir üç gün olur ki ev boş şişeler mezarlığına döner. Şişenin dibini görmeden kimse kirpiğimi bile kapatamaz. Hep böyle söylerler ama, gerçekten de içkiliyken tek bir satır bile yazamam; zaten kalem tutacak halim de olmaz. Ama kendi kendime de olsa gayet veciz şeyler söyler dururum. Yalnız içmeyi severim, evcil bir yalnızlıkta. Genellikle müzik dinlerim, müziğin türünü ise o an ki ruh halim belirler. Evleri severim, yataklar yakındır ve aynalar gizli bir çekim alanında yüreklerin üzerine bağdaş kurup oturmakta hüner sahibidirler Boz... yeri gelmişken sorayım da bu söy-

OYA DERSANESİ
Üniversiteye Hazırlama Merkezi
Erhan BOZKURT
Türkçe Öğretmeni
Bölüm Başkanı

Akşamsefası

leşi ayağına yatıp, daha kaç gün kalacaksın sen bu evde? Evde biri olunca huysuzlanırım ben. Hem sen çok konuşuyorsun... Ağlama!

Panik ataklı anksiyete, diye bir hastalık var. Zaman zaman alkole sığınmamın en büyük nedeni de bu. Hangi birini sayayım, sokağa tek başına çıkmakta zorlanma, yükseklik, asansör, maç-miting kalabalığı (bir de hipermarketler türedi) telefonsuzluk, hastanelere uzak yerlerde barınamama... gibi saplantılar. Senin anlayacağın, bir anti-Robensonum ben. Askere bile geç aldılar bu yüzden, iki aylık paralı çıktı da yalvar yakar gittim Burdur'a. Otuz altı yaşındaydım... Demek istediğim, alkol bir sonuç yalnızca, sebep değil. Sebebin gözü kör olsun! Şimdi sana, şu karşısında gördüğün Ahmet Erhan'ın 12 Eylül öncesinde tam yedi kere kurşunlandığını anlatsam... bak yüzüme tuhaf tuhaf bakmaya başladın bile, panik atak olmayıp da ne olacaktı? Yine de ben dokuzcanlı bir kırkayak olarak, hala kırk yaşındayım.

Bütün kitaplarımda, bir Türkiye dekoru olduğunu ve o dekorun aslında şiirlerdeki kahramanın belirleyicisi olduğunu görmüyorlar.. Haritaya bak, dünyaya bir yara bandı gibi uzanan bu canım ülke, henüz kendi yaralarını sağaltma konusunda aciz. Nihat (Genç) sapına kadar haklı, "bizden ülkemizi sakladılar", derken; dahası çok gördüler. Alçaklık bu! Bu devletin ve tabiatın ortasında ülke bilinci olmadan edebiyat yapmaya kalkışmak, bu alçaklığa ortak olmaktır! Ne yani, o bandı gözlerimizi kapamak için mi kullanacağız? Al işte, gitsinler öğretmenlerine şikayet etsinler, "Hocam, bu adam bize kötü el hareketi çekti!" diye. Bizim kolumuz hep havada ve başparmağımız konumunu çoktan belirlemiş.

Parti'ye, İşçi Partisi'ne niye üye oldun, diye soruyorlar bana. Bir kere bu birdenbire verilmiş bir karar değil. Parti'yle zaten beş-altı yıldır bir yakınlığım vardı; bu yakınlık organik bir bağa dönüştü sonradan. Bu bir vicdan sorunudur; üye olup olmamak başka bir şey. Ben kişisel olarak, bir an geldi kendimi dayanılmaz bir biçimde yalnız hissettim. Oysa bu ülke hakkında benim gibi düşünen, kaygılanan insanlar vardı; onlarla birlikte olmak istedim, hepsi bu. Bu kararımda Doğu Perinçek ve Hasan Alçın kişiliklerinin büyük payı vardır. Sana bir şey anlatayım mı, son seçimlerde sabaha kadar televizyon karşısında pinekledim pekçok kişi gibi. Merakım şuydu, acaba İP ve kardeş partiler kaç oy aldı? Bu merak da çok doğal. Televizyon bütün partilerin oy oranlarını söylüyor, sıra bizlere gelince "diğer" diyordu. İşte o kadar! Bu ülkede "diğer" olmak, "değer" olmak anlamına geliyor benim gözümde. En sonunda oy oranımızı sabaha karşı açıkladılar, binde ondokuz! İyi. Ben o binde ondokuz'un içinde bulunmaktan onur duyuyorum. Türkiye'deki şiir okur oranı gibi bir şey... O "diğer"lerin hepsi şairdir!

Evet, tuhaf ama, eskiden futbolcuydum. İyi olduğumu söylerlerdi. Adana Erkek Lisesi'nde ve Adanademirspor genç takımında (o yıllarda takım birinci ligdeydi) 6 numaralı forma hep benimdi. Soldan sağa deplase oldum mu (deplase? ne demekse..) yüzde doksan goldü; sol gösterip sağ çakardım senin anlayacağın. Ben genç takımda oynarken, Fatih Terim A takımdaydı; zaten sonradan Galatasaray'a transfer oldu. Fatih Terim'le aynı mahallede otururduk; ama nedense futbol değil de voleybol oynardık. Güzel yıllardı. Acaba öyle miydi.. Sonra ağır bir sakatlık geçirdim ve bıraktım futbolu.

Galatasaraylıyım. Galatasaray'ın özellikle Avrupa ve Fener maçlarında evin duvarlarının rengi değişir, sarı-kırmızı olur. Bayraklar, şapkalar, düdükler ve bilumum alet-edevatla kendi kendime küçük bir Ali Sami Yen yaratırım, yensek de yenilsek de eşekler gibi içerim, bağırırım... Ben İstanbullu değil, Galatasaraylıyım. Annelerinin ligini bile beceremeyenlerin anneleri sahiden "inek" midir?

Boz.. Sen onaltı yıllık Türkçe-edebiyat öğretmenisin. İki yıldır hayatını Ahmet Erhan'a devrettin, öğretmenliğe ara verdin ve onun yazdıklarıyla ve aldığı ianelerle yaşıyorsun. Nankör olma! Ama ben senin öğretmeyi değil, öğrenmeyi sevdiğini biliyorum. Yine de iyi bir öğretmen olduğunu söylüyorlar, bu da çocuklara olan muhabbetinden ileri geliyor, özne ile yüklemin uygunluğundan değil. İt gibi özledin öğretmenliği. Boz.. sen benim kişilik gömleğimin temiz yakasısın. Kendine iyi bak ve öte yakaya sakın özenme. Şu adına "hayat" dediğimiz ali-cengiz oyununda, senin ütülü pantolonlarını, markalı kravatlarını, gömleklerini... Özlediğimi itiraf etsem, benimle barışır mısın?

Son yıllarda ortaya çıkan şairlerin "yeni", olduklarını pek söyleyemesem de, özellikle -ne tuhaf- "dişi" cenahta büyük bir patlama seziyorum. Belleğimin bana ihanet etmesinden korksam da, örneğin Nilay Özer, Emel Güz, Zeynep Köylü, Didem Madak, Gonca Özmen, Faize Ödemirciler.. İlk aklıma gelenler. Bir de bana "abi" demeseler, onları kırk yaşımın hiç değişmeyen kavşağında bekliyorum. "Eril" şairlere gelince, çok öznel davranıyor olabilirim ama bir Devrim Dirlikyapan'ın, bir Kuvvet Yurdakul, Kemal Varol, Selim Temo, Serkan Işın şiirleri, örneğin benim merakımı kamçılıyor. Ayrıca onların kırk yaşına gelmelerine gerek yok. Bakmayın ad verdiğime, bu ülkede şiir soluyan herkesi seviyorum ben. İçki içen adamdan zarar gelmez, diye bir söz vardır ya; ki bal gibi zarar gelir; ama şiir yazandan gerçekten zarar gelmez. Hep sevdim, hep sevildim; böyle bir duygu var içimde.

Aşk iki kişilik midir, yoksa tek kişilik midir, türünden bir tartışma yapılıyor son aylarda. Ne tuhaf! Haydi ben de katkıda bulunayım, aslında aşk kişiliksizdir. Bunu olumsuz anlamda söylemiyorum, iki yaratığın "kendi," olabilme sorunudur, bulaşıkları sen yıkarsın sevgilim, çamaşırları ben, gibisinden bir sidik yarışı hiç değildir. Ve insan hayatta bir kere aşık olur, ötesi o aşkın dipnotlarıdır; böyledir. Bana gelince, en yoğun aşk şiirlerimi aşık olmadığım dönemlerde yazdım; demek ki bu duygu benim için hayata yayılan bir şey. Son yıllarda hiçbir kadın bu anlamda bana yanaşmaz oldu. Onların aşk şiirleri yazmamı isteyen sıkı okurlarım olduklarını düşünüp, avunuyorum.

At yarışları, özellikle son yıllarda hayatımın meşguliyet alanlarından birini oluşturuyor. Bu çoğu insana tuhaf geliyor biliyorum. Oysa atlarla haşır neşir olmak, onların genlerine varana dek, dünyasına girmek, kanımca müthiş bir sezgi gücü gerektirir. En az, şiirde olması gerektiğine inandığım bir sezgi gücü... "Tahmin" kesinlikle değil! Ayrıca benim çocukluğum, at ve köpek familyalarının içinde geçti. Tuhaf gelecek ama, o zamanlar beş-altı yaşlarında filandım. İki yarış atımız vardı: Vildan ve Esire. Vildan "kan hattı," çok güçlü bir attı ve doğal olarak her koştuğu yerde çoğunlukla favori (F:) gösterilirdi, gelirdi de. Esire ise "eşek" tabiriyle anılabilecek bir garibandı (SS:); sürprizden de öte olarak verilirdi tahminciler tarafından. O unutulmaz günde, bir aprantinin (jokey yamağı) koşturduğu Esire birinci geldi; potoyu geçtikten sonra da yere yığıldı. O sırada Ankara Hipodromu'nun locasında birasını yudumlamakta olan baba, oğluna sarıldı, kazanma coşkusunun o yüzden derin bir acıya dönüştüğü beş yaşımın masumiyetiyle ve olgunluğuyla izledim. Esire'nin ayağı kırılmıştı. "Atları da vururlar." O günden sonra bizim evde atlarla ilgili tek bir sözcük bile konuşulmadığını hatırlıyorum. Bense unutmayı hiç sevmedim. Sözünü ettiğim o sezgi gücünü oynanan küçük meblağlarla paraya dönüştürmek, ya da sürekli başta kalmak, anıların sevabı mıdır, yoksa günahı mı, buna sen karar ver.

Atları seven bir adamın öküzleri sevmemesi mümkün mü? **Öküz dergisi**, yaşadığı şu beş yılda bırakın edebiyatı *"hayat"* anlamında bir nirengi noktasıdır benim gözümde. En azından bana yazma itkisi, piyasaya çıkacağı günlerde gazete bayilerini hırpalama yetkisi verdi. Yıllar sonra kendimle ve dünyayla ilgili heyecan duydum. Yapılan işin öneminin ve büyüklüğünün bu ülkede nabzında temiz kan pompalayan herkes farkında... Abarttığımı hiç sanmıyorum. Nice beş yıllara! Hayatı boynuzlamaya devam.

Gel Boz. Kartopu oynayalım. Ne zaman bir kar yağsa, "Dr. Jivago" filmi yanıp söner aklımda; romanı değil de filmi. Geniş alanlarda Ömer Şerif gibi kalbimi uğundurup dururum. "Uludağ'da donsuz karı seyreder" gibi.. Sen şimdi bu tekerlemeyi de bilmezsin. O zaman kardanadam ol ve bir an önce eri de, Mülkiyeliler'e içmeye gidelim. Hesaplar senden!

Bu devletin ve tabiatın ortasında ülke bilinci olmadan edebiyat yapmaya kalkışmak, bir alçaklığa ortak olmaktır! Ne yani, o bandı gözlerimizi kapamak için mi kullanacağız? Al işte, gitsinler öğretmenlerine şikayet etsinler, "Hocam, bu adam bize kötü el hareketi çekti!" diye. Bizim kolumuz hep havada ve başparmağımız konumunu çoktan belirlemiş.

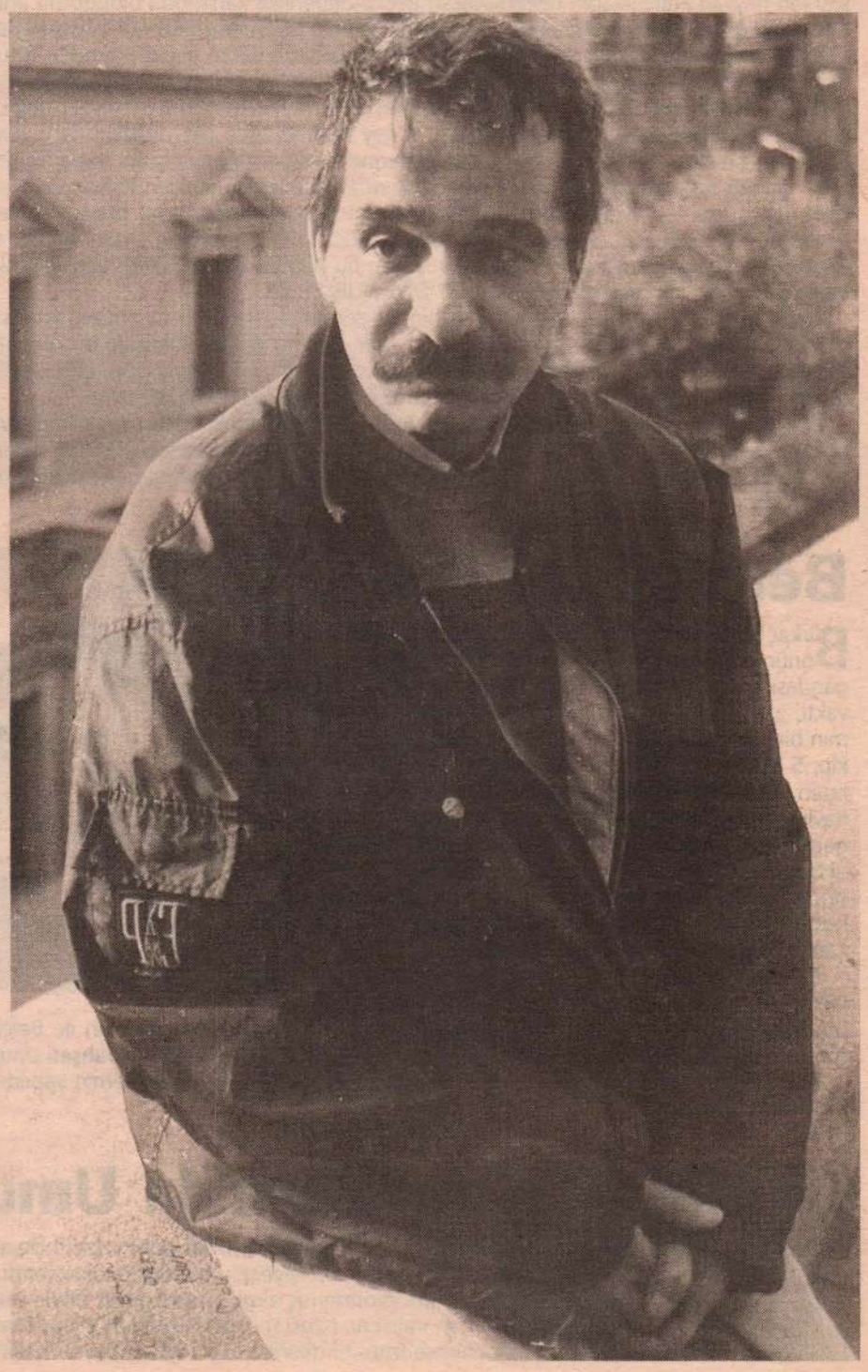

Fotoğraflar: Hatice Meryem

Akşamsefası